

Datum van
inontvangstneming

:

14/04/2022

Zaak C-176/22

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

8 maart 2022

Verwijzende rechter:

Spetsializiran nakazatelen sad (Bulgarije)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

8 maart 2022

Openbaar ministerie:

Spetsializirana Prokuratura (Bulgarije)

Verdachten:

BK

ZhP

BESLISSING

Datum: 8 maart 2022

Stad: Sofia (Bulgarije)

Spetsializiran nakazatelen sad (bijzondere strafrechter, Bulgarije)

... [OMISSIS]

... [OMISSIS]

- 1 ... [OMISSIS] De verwijzende rechter heeft besloten het Hof van Justitie van de Europese Unie om een prejudiciële beslissing te verzoeken over de toepassing van artikel 6 van richtlijn 2012/13.

Als gevolg van dit besluit wordt de verwijzende rechter geconfronteerd met een ander probleem, namelijk of hij de behandeling van de zaak moet schorsen dan wel of hij deze met betrekking tot andere vragen, die niet met het verzoek om een prejudiciële beslissing zijn voorgelegd, kan voortzetten.

Aangezien de kwestie van de schorsing van het hoofdgeding bij een verzoek om een prejudiciële beslissing wordt geregeld door het Unierecht – artikel 23 van het

Statuut van het Hof van Justitie –, kan hierover ongetwijfeld niet zonder een voorafgaand antwoord van het Hof, dat als enige een bindende uitlegging van het Unierecht kan geven, worden beslist.

- 2 Om die reden moet het Hof worden verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vraag.

Prejudiciële vraag

Moet artikel 23 van het Statuut van het Hof aldus worden uitgelegd dat de nationale rechter die het Hof krachtens artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie om een prejudiciële beslissing heeft verzocht, verplicht is om de behandeling van het hoofdgeding in haar geheel te schorsen of dat het volstaat dat slechts het deel van het hoofdgeding wordt geschorst dat betrekking heeft op de prejudiciële vraag?

Aan het geding ten grondslag liggende feiten

- 3 Op 26 februari 2021 heeft de Spetsializirana prokuratura (bijzonder parket van het openbaar ministerie, Bulgarije) BK en ZhP bij de verwijzende rechterlijke instantie in staat van beschuldiging gesteld. Beiden zouden als politierechercheurs hebben afgesproken om strafbare feiten in de zin van artikel 301, leden 1 tot en met 3, en artikel 302, punten 1 en 2, van de Nakazatelen kodeks (wetboek van strafrecht; hierna: „NK”) te plegen, met name om in verband met hun werkzaamheden steekpenningen te eisen en te aanvaarden (voor het verrichten of nalaten van ambtshandelingen of voor het plegen van een strafbaar feit in de uitoefening van hun functie), en zouden zich zodoende schuldig hebben gemaakt aan afpersing met ambtsmisbruik (strafbaar feit als bedoeld in artikel 321, lid 6, NK). Tevens zouden BK (als dader) en ZhP (als medeplichtige) zich schuldig hebben gemaakt aan vier afzonderlijke handelingen van corruptie ten aanzien van twee verdachten in een strafzaak die BK had onderzocht [strafbaar feit in de zin van artikel 30(2), punt 1 en punt 2, onder b), juncto artikel 301, leden 1 en 2, artikel 26, lid 1, en artikel 20, lid 4, NK].
- 4 De verdediging heeft tal van bezwaren aangevoerd. Een bezwaar van de verdediging van BK betreft de juistheid van de wettelijke kwalificatie, door de openbare aanklager, van de vier handelingen van corruptie.

De verwijzende rechter heeft de twee personen van wie BK volgens het openbaar ministerie steekpenningen heeft geëist, over de precieze aard van hun relatie met BK en ZhP gehoord. In deze omstandigheden is de verwijzende rechter van oordeel dat het bezwaar van de verdediging van BK voldoende ernstig is en dat het nodig kan zijn om de mogelijkheid van een herkwalificatie van het strafbare feit te overwegen. De verwijzende rechter acht het derhalve noodzakelijk om het

Hof te verzoeken om een prejudiciële beslissing over de vraag of artikel 6, leden 3 en 4, van richtlijn 2016/343* op deze herkwalficatie kan worden toegepast.

- 5 De verdediging van BK en ZhP maakt ook bezwaar tegen andere aspecten van de tenlastelegging. Zij bekritiseert met name de wijze waarop BK en ZhP zijn gearresteerd, met inbegrip van de vondst van gemarkeerd geld in het kantoor van ZhP (de openbare aanklager beweert dat BK dit geld van een van de verdachten heeft geëist en ontvangen om een ambtshandeling te verrichten, namelijk hem het motorvoertuig terug te geven dat als een instrument voor het plegen van het strafbare feit in beslag was genomen).

BK en ZhP zijn gearresteerd op hun politiebureau. Er waren daar (namelijk in de gangen) een aantal videocamera's geïnstalleerd, die een deel van de arrestatie alsmede talrijke handelingen van de bij de arrestatie van BK en ZhP betrokken agenten hebben gefilmd, waaronder de latere vondst van het gemarkeerde geld in het kantoor van ZhP.

De verwijzende rechter heeft beslist om de personen die bij de arrestatie van BK en ZhP betrokken of aanwezig waren, te ondervragen en de video-opnamen te bestuderen; tevens heeft hij een technisch deskundigenonderzoek naar deze opnamen gelast.

- 6 Op de datum van indiening van het verzoek om een prejudiciële beslissing in het hoofdgeding is het opgestelde technische deskundigenrapport toegelaten, is een aantal van de bij de arrestatie van BK en ZhP betrokken personen ondervraagd (ten minste drie anderen moeten nog worden ondervraagd) en zijn de opnamen van een camera gedeeltelijk bestudeerd (de rest moet nog worden bekeken, evenals de opnamen van de andere camera).

Los daarvan moet nog bewijsmateriaal worden toegelaten dat met speciale middelen van de inlichtingendienst is verkregen, te weten een verborgen videocamera en microfoon, die een van de verdachten tijdens zijn ontmoetingen met BK en ZhP heeft gedragen.

Bovendien heeft de verdediging de mogelijkheid om zelf aanvullende bewijzen aan te bieden.

- 7 In deze omstandigheden zou de verwijzende rechter de behandeling van de zaak ondanks het verzoek om een prejudiciële beslissing kunnen voortzetten. Met name zou hij de bewijsverkrijging kunnen voortzetten. Dit bewijsmateriaal heeft betrekking op andere vragen, die niet het voorwerp van het verzoek zijn.

Pas na beëindiging van de bewijsverkrijging zou de verwijzende rechter de procedure schorsen om het antwoord van het Hof af te wachten.

* N.v.d.v.: vermoedelijk wordt richtlijn 2012/13 bedoeld.

Zodra de rechter dit antwoord heeft ontvangen, zou hij de behandeling hervatten, in voorkomend geval een overeenkomstige instructie voor de eventueel vereiste wettelijke herkwalificatie geven en na het horen van de partijen ten gronde uitspraak doen.

- 8 Er zij evenwel aan herinnerd dat de verwijzende rechter bij het indienen van een verzoek om een prejudiciële beslissing het Unierecht toepast, met inbegrip van artikel 23 van het Statuut van het Hof.

Derhalve moet worden verduidelijkt of deze bepaling een dergelijke handelwijze toestaat.

Unierecht

- 9 Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie [PB 2012, C 326(, blz. 47); hierna: „VWEU”], Protocol (Nr. 3) betreffende het Statuut van het Hof van Justitie van de Europese Unie [PB 2016, C 20(2, blz. 210); hierna: „Statuut”].

„Artikel 23

In de in artikel 267 VWEU bedoelde gevallen wordt van de beslissing van de nationale rechterlijke instantie die de procedure schorst en een beroep doet op het Hof van Justitie, aan het Hof kennisgegeven op initiatief van die instantie. De griffier van het Hof geeft van deze beslissing vervolgens kennis aan de betrokken partijen, de lidstaten en de Commissie, alsmede aan de instelling, het orgaan of de instantie van de Unie die de handeling waarvan de geldigheid of de uitlegging wordt betwist, heeft vastgesteld.”

Motivering van de vraag

- 10 Volgens de verwijzende rechter is het duidelijk dat het verzoek om een prejudiciële beslissing onvermijdelijk tot schorsing van de beslissing van de nationale rechter over de prejudiciële vraag leidt. Juist omdat de verwijzende rechter, zonder de uitlegging van het Hof, niet zelf over deze vraag kan beslissen, moet hij zijn beslissing noodzakelijkerwijs uitstellen totdat hij het antwoord van het Hof heeft ontvangen.
- 11 Aan de andere kant wordt een nationale rechterlijke instantie die zich over een complexe tenlastelegging buigt, vaak geconfronteerd met de noodzaak om handelingen in verband met de procedure te verrichten die ook betrekking hebben op andere vragen dan de prejudiciële vraag.
- 12 Vanuit zuiver technisch oogpunt zou het in bepaalde gevallen niet problematisch zijn om de in artikel 23 van het Statuut bedoelde schorsing niet op het gehele hoofdgeding toe te passen, maar enkel op het deel van het geding waarover in het kader van het verzoek om een prejudiciële beslissing moet worden beslist. Met

betrekking tot de andere vragen zou de behandeling van de zaak dus kunnen worden voortgezet.

Een dergelijke technische mogelijkheid bestaat in het hoofdgeding (zie punten 6 en 7 hierboven).

In elk geval moet echter het antwoord van het Hof op het verzoek worden afgewacht voordat een uitspraak ten gronde kan worden gedaan.

- 13 Op deze manier zou het verlies aan tijd voor de behandeling als gevolg van de schorsing van de procedure worden beperkt. Hierdoor zou de redelijke termijn voor de behandeling van de zaak in acht kunnen worden genomen (artikel 47, tweede alinea, van het Handvest).

De behandeling van de zaak binnen een redelijke termijn is een door het Unierecht beschermde waarde (arrest RH, C-8/19, EU:C:2019:110, punt 32). Deze mag niet buiten beschouwing worden gelaten om een andere waarde te beschermen, namelijk de correcte toepassing van het Unierecht door de nationale rechter. Beide waarden moeten met elkaar in overeenstemming worden gebracht; de ene mag de andere niet verdringen.

- 14 De nationale rechter mag niet voor de keuze worden gesteld, hetzij een prejudiciële vraag te stellen die tot een onnodige schorsing van de gehele procedure leidt, hetzij van het verzoek om een prejudiciële beslissing af te zien om een dergelijke schorsing te voorkomen en binnen een redelijke termijn uitspraak te kunnen doen.

Deze keuze kan de nationale rechter alleen maar ontmoedigen het Hof om een prejudiciële beslissing te verzoeken.

- 15 Men mag niet vergeten dat elke nationale rechter als zodanig door de bevoegde nationale autoriteiten wordt benoemd om juridische taken op nationaal niveau te vervullen. Hij heeft met name tot taak om uitspraak te doen over de hem gestelde vragen, teneinde het betrokken geding te beslechten. Het indienen van een verzoek om een prejudiciële beslissing is slechts een technisch middel om de rechtmatigheid van zijn beslissing in het licht van het Unierecht te waarborgen. Met name is het indienen van een verzoek om een prejudiciële beslissing niet het voorwerp van een nationale procedure en evenmin een rechtstreekse taak van de nationale rechter.

- 16 Voorts is de wijze waarop een nationaal strafproces dient te worden gevoerd, met inbegrip van de regels betreffende de schorsing ervan, niet aan het Unierecht onderworpen. Het Unierecht beheerst ongetwijfeld het verzoek om een prejudiciële beslissing krachtens artikel 267 VWEU; het regelt ook de vraag van de schorsing van het hoofdgeding voor zover deze schorsing noodzakelijk is om te waarborgen dat de beslissing van het Hof over dit verzoek tot een nuttig resultaat leidt.

De toepassing van het Unierecht op bepaalde gebieden van het strafrecht en het strafproces mag zich niet tot andere vragen uitstrekken, die er niet rechtstreeks verband mee houden [artikelen 82 en 83 juncto artikel 2, lid 2, en artikel 4, lid 2, onder j), VWEU].

- 17 Derhalve rijst de vraag of artikel 23 van het Statuut in overeenstemming met het evenredigheidsbeginsel aldus moet worden uitgelegd dat op grond van deze bepaling de nationale procedure alleen mag worden geschorst voor het deel dat betrekking heeft op de beslissing over de prejudiciële vraag. In bepaalde gevallen zou de nationale procedure wat de overige delen betreft kunnen worden voortgezet en de procedure pas kunnen worden geschorst, om het antwoord van het Hof af te wachten, nadat de relevante handelingen in verband met de procedure zijn verricht.

Of moet deze bepaling aldus worden uitgelegd dat de nationale rechter verplicht is om de nationale procedure in haar geheel te schorsen zonder na te gaan of de prejudiciële vraag een probleem betreft waarover de beslissing kan worden uitgesteld terwijl ondertussen andere procedurehandelingen, zoals de bewijsverkrijging, worden verricht?

- 18 Een soortgelijk probleem is in punt 80 van arrest C-379/19 (EU:C:2021:1034) aan de orde gesteld. In dit arrest is de mededeling van de verwijzende rechter weergegeven dat de schorsing van het hoofdgeding in tweede aanleg is opgeheven en de procedure wat de andere vragen betreft is voortgezet.

In dat verband is het evenwel duidelijk dat het Hof het verzoek om een prejudiciële beslissing verder heeft onderzocht en de ten gronde gestelde vragen heeft beantwoord (punten 155-175, 214-263). De ontvankelijkheid van het verzoek is vanuit een ander gezichtspunt besproken; het ging hierbij niet om het feit dat het hoofdgeding is voortgezet en de behandeling ervan niet is geschorst (punten 137-141).

In dit verband rijst ook de vraag naar de aard van de in artikel 23 van het Statuut neergelegde verplichting om de behandeling van het hoofdgeding te schorsen, de omvang van die verplichting en de gevolgen van de niet-nakoming ervan.

- 19 Alles bij elkaar genomen is de verwijzende rechter van oordeel dat het hoofdgeding in zijn geheel moet worden geschorst. Dit is noodzakelijk gelet op de aard van de prejudiciële vraag. Indien hij, ondanks het stellen van deze vraag, de behandeling van de zaak met de in de punten 6 en 7 genoemde handelingen zou voortzetten, zou er gegronde twijfel bestaan of hij daarmee niet in strijd met het Unierecht handelt.

Bovendien zou het antwoord van het Hof door de handelingen van de verwijzende rechter elk nuttig effect verliezen, waardoor de prejudiciële verwijzing niet-ontvankelijk zou zijn.

Om deze redenen wordt

BESLIST:

De op 15 maart 2022 en 25 maart 2022 geplande terechtzittingen worden OPGESCHORT.

DE BEHANDELING VAN DE ZAAK WORDT GESCHORST.

Het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt VERZOCHT om een PREJUDICIËLE BESLISSING met de in punt 2 hierboven vermelde inhoud.

... [OMISSIS]